

Monitor Economische Ontwikkeling Nijkerk

Een sterke economie is belangrijk voor de welvaart en het welzijn van de inwoners van de gemeente Nijkerk. De gemeente voert economisch beleid en heeft baat bij een goed inzicht in de ontwikkeling van de Nijkerkse economie. Dit is de eerste editie van de Monitor Economische Ontwikkeling Nijkerk.

Aanleiding

Deze monitor verschijnt in een tijd waarin de hele (inter)nationale economie in het teken staat van de gevolgen van de coronapandemie. Een tijd waarin ondernemers in Nijkerk, Hoevelaken, Nijkerkerveen en het buitengebied grote veerkracht en creativiteit aan de dag leggen om hun activiteiten waar mogelijk overeind te houden, in voor velen moeilijke omstandigheden.

Samen met het Rijk en de provincie probeert de gemeente ondernemers zo goed mogelijk te ondersteunen, binnen de mogelijkheden die er zijn. Goed zicht op de economische ontwikkeling van de gemeente helpt ons daarbij. Daarom willen we weten waar we economisch stonden vóór de coronacrisis uitbrak en de ontwikkelingen monitoren, om daar waar nodig en mogelijk op in te kunnen spelen.

Doelstelling

Het doel van de monitor is informatieverstrekking over de economische ontwikkeling van de gemeente Nijkerk. De gemeente is voornemens deze monitor een keer per jaar uit te brengen, met updates van een aantal van de belangrijkste beschikbare gegevens op momenten door het jaar heen (op welke manier, hoe vaak etc. is nog in ontwikkeling).

Het liefst zouden we in deze monitor de precieze situatie op dit moment in beeld brengen (om de effecten van de coronacrisis inzichtelijk te maken) op basis van cijfers. Maar dat kan slechts beperkt, omdat er in gerapporteerde cijfers over aantallen banen en vestigingen altijd een bepaalde vertraging zit. De gemeente is daarvoor afhankelijk onder andere de provincie en het CBS.

Wel kunnen we op basis van aanvragen voor bepaalde steunmaatregelen een beeld schetsen van hoe de coronacrisis de Nijkerkse ondernemers raakt. Ook kunnen we de economische ontwikkeling tot eind van vorig jaar op basis van cijfers in beeld brengen. Dat is relevant. Het laat zien wat de prestatieniveau is van Nijkerkse economie in tijden van hoogconjunctuur.

Dat geeft ons de achtergrond waartegen we actuele ontwikkelingen kunnen plaatsen en een meetpunt om mee te vergelijken. Het kan ons ook hoop geven. De Nijkerkse economie presteerde de afgelopen jaren bovengemiddeld, in vergelijking tot de provincie en Nederland. Dat biedt geen garantie maar geeft wel hoop, dat we in staat zijn dat niveau weer te bereiken.

Uitkomsten

De belangrijkste uitkomst is de constatering dat het in 2019 goed ging met de Nijkerkse economie. De werkgelegenheid groeide dat jaar met 4,8% tot 22.500 banen. Daarmee groeide het aantal banen twee keer zo hard als gemiddeld in Gelderland en Nederland.

Sterk vertegenwoordigde sectoren zijn de industrie (18% van de werkgelegenheid), detail- en autohandel (14%), zakelijke dienstverlening (13%), groothandel (11%) en de bouw (10%).

Nijkerk is een ondernemende gemeente, met meer bedrijven per 100 inwoners dan gemiddeld in Nederland. In 2019 waren er minder faillissementen & opheffingen dan gemiddeld in Nederland en nam het totaal aantal vestigingen toe. Nijkerk kent veel MKB.

Nijkerkers vullen een derde van het aantal banen in, een derde komt uit de provincie Utrecht en een derde uit andere Gelderse gemeenten, Flevoland en Overijssel. Economie en arbeidsmarkt zijn in Nijkerk daarmee feitelijk regionale thema's. Nijkerk is een werk- en een woongemeente. Het aantal banen is ongeveer groot als de beroepsbevolking. Ook de in- en uitgaande pendel zijn ongeveer even groot.

Net als de werkgelegenheid groeide vorig jaar ook de bevolking (en beroepsbevolking) harder dan gemiddeld in Nederland. In Nijkerk wonen relatief grote(re) en jonge gezinnen. Het inkomen is in Nijkerk hoger dan gemiddeld in Nederland.

De werkloosheid was eind vorig jaar (zeer) laag. Het aantal WW-uitkeringen halveerde in een paar tijd. De helft van de beroepsbevolking heeft een Mbo-opleiding, dat is meer dan gemiddeld in Nederland.

Leeswijzer

In deze eerste editie van de monitor gaat de aandacht uit naar de beschrijving van economie van Nijkerk en de ontwikkeling in de afgelopen jaren. Ook de monitoring van de impact van de coronacrisis komt aan bod. De opbouw is volgt:

Hoofdstuk 1	Ontwikkeling economie	2
Hoofdstuk 2	Bevolking en arbeidsmarkt	5
Hoofdstuk 3	Monitoring impact coronacrisis	8

1 Ontwikkeling economie

De Nijkerkse economie heeft zich de afgelopen jaren positief ontwikkeld. In 2019 nam de werkgelegenheid toe tot ruim 22.500 banen. De agro-, food-, maak- en logistieke sector zijn sterk vertegenwoordigd. De maakindustrie en de vrijetijdseconomie lieten vorig jaar de sterkste groei in het aantal banen zien.

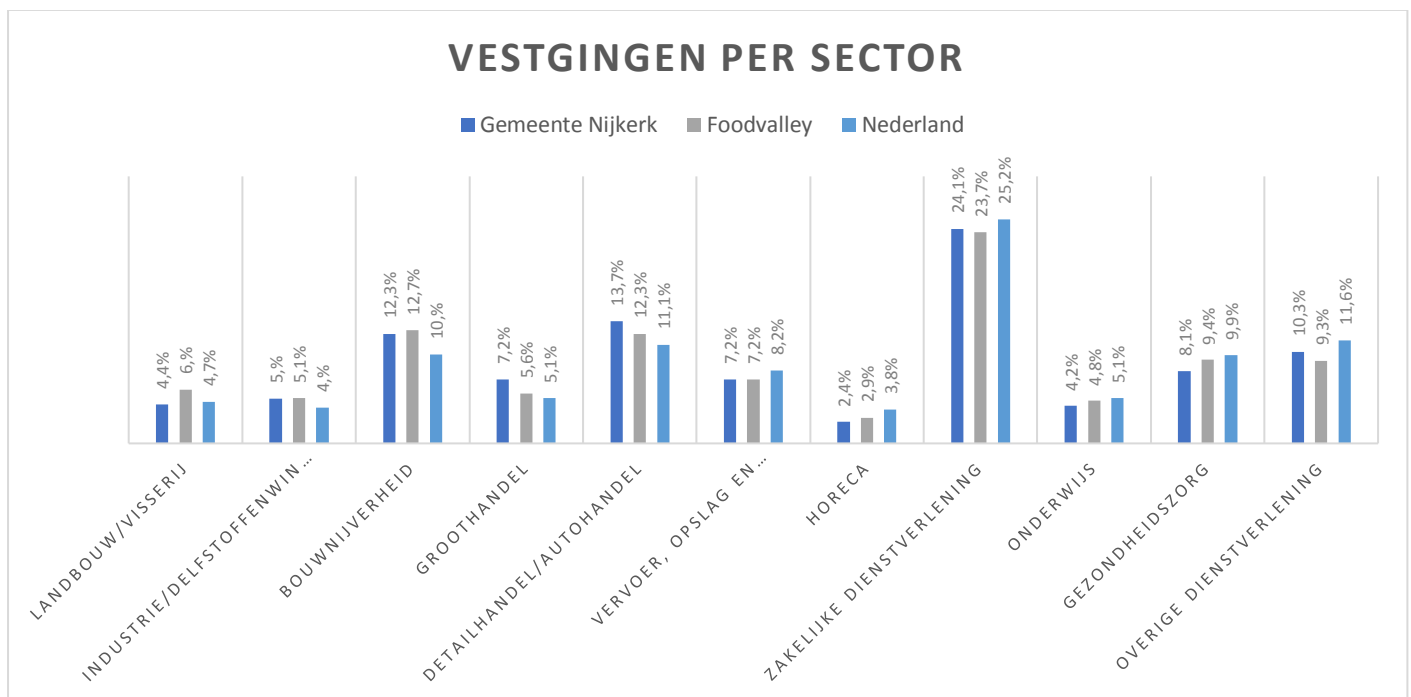
1.1 Vestigingen

Nijkerk is een ondernemende gemeente met meer bedrijven per 100 inwoners dan gemiddeld in Nederland. Het aantal faillissementen en opheffingen ligt juist lager dan gemiddeld. Het MKB is sterk vertegenwoordigd.

Dat Nijkerk een ondernemende gemeente is, blijkt ook uit het groter aantal vestigingen per 1.000 inwoners (188) dan gemiddeld in Gelderland gemiddeld (173) en Nederland (180) (Statistisch Zakboek Gelderland, 2019c).

Onderstaande grafiek laat zien dat Nijkerk ten opzichte van de regio en de provincie relatief veel vestigingen heeft in de industrie, bouw, groot- en detailhandel. Dat maakt dat we Nijkerk wel kunnen kenmerken als een gemeente van 'makers'.

Nijkerk is ook een MBK-gemeente. Uit de jaarlijkse monitor van Bureau Louter (2020) blijkt dat de gemeente op de 13^e plaats (van de 351 gemeenten) staat in de ranglijst van sterkste MKB-gemeenten 2019. Dit is gemeten naar zowel toegevoegde waarde, als het aantal arbeidsplaatsen.

Grafiek 1: Procentueel aantal bedrijfsvestigingen per gebied in 2018 (Statistisch Zakboek Gelderland, 2019c).

Ontwikkeling aantal vestigingen

In de gemeente Nijkerk zijn ruim vierduizend bedrijven gehuisvest. Ook daarin hebben we de afgelopen jaren een groei gezien. In de periode 2017-2018 is het aantal bedrijfsvestigingen in Nijkerk met 210 toegenomen tot een totaal van 4.070 vestigingen in 2018. Ook in 2019 is het aantal vestigingen toegenomen, met ongeveer dezelfde groei als het jaar ervoor (precieze aantal wordt nog achterhaald).

Sectoren in de gemeente waarin het aantal vestigingen de afgelopen jaren het meeste toenamen zijn de bouw,

detailhandel en logistiek (Statistisch Zakboek Gelderland, 2019c).

Faillissementen en oprichtingen

Gemeten naar het aantal faillissementen was de economie van de gemeente Nijkerk de afgelopen jaren een robuuste economie. Het aantal faillissementen lag beduidend lager dan het Nederlands gemiddelde. In totaal gaat het om 1,1 vestigingen per 1.000 vestigingen tegenover 2,3 vestigingen in Nederlands gemiddeld. Ook het aantal opheffingen ligt in de gemeente Nijkerk (52 per 1.000) lager dan gemiddeld in Nederland (62 per 1.000).

Nijkerk kenmerkte zich de afgelopen jaren niet bij uitstek als 'startersgemeente'. In 2018 werden 89 nieuwe bedrijven opgericht per 1.000 vestigingen, tegenover 101 starters per 1.000 vestigingen als Nederlands gemiddelde (WSGJ, 2018).

1.2 Banen

Net als het aantal vestigingen, is ook het aantal banen in de gemeente Nijkerk in 2019 aanzienlijk toegenomen. Relatief grote sectoren zijn de agro-, food-, maak- en logistieke industrie. Een sterke groeisector is de vrijetijdseconomie.

Het aantal banen in de gemeente Nijkerk is vorig jaar gegroeid met 4,8% tot een totaal van 22.502 banen. Dit is inclusief fulltime, parttime en uitzendbanen (Statistisch Zakboek Gelderland, 2019d).

De groei in werkgelegenheid was sterker dan het jaar ervoor en sterker dan gemiddeld in Gelderland.

Verdeling over sectoren

De vijf belangrijkste sectoren, gemeten in het aantal banen, zijn de industrie (18,1%), detail- en autohandel (13,6%), zakelijke dienstverlening (13,3%), groothandel (11,4%) en de bouwnijverheid (10,7%). Deze sectoren

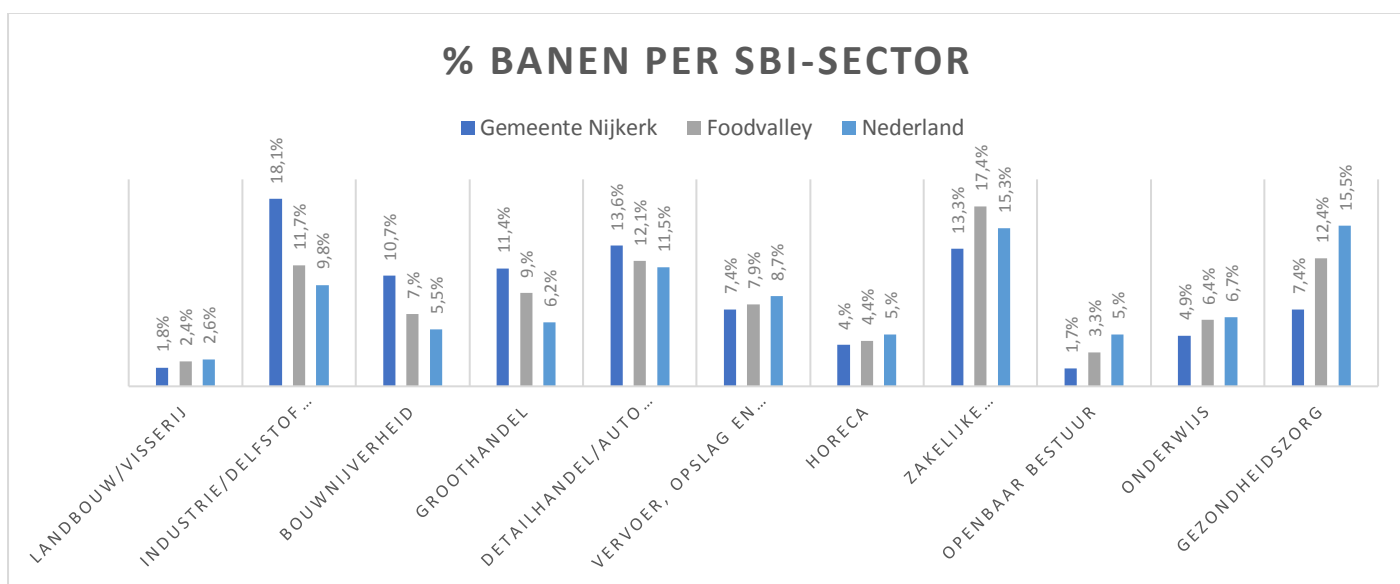
zijn ten opzichte van de regio en de provincie sterk vertegenwoordigd.

De dienstverlening en de gezondheidszorg zijn in de gemeente Nijkerk wat kleinere sectoren. Deze sectoren zijn in de grote steden sterker vertegenwoordigd. Onderstaande figuur geeft de verdeling van banen over de sectoren weer.

In- en uitgaande pendel

Een derde van het aantal banen wordt ingevuld door inwoners uit de gemeente Nijkerk. Een derde van de werknemers komt uit de provincie Utrecht en een derde komt uit andere Gelderse gemeenten en de provincies Flevoland en Overijssel (en andere provincies in beperkte mate). Naar schatting zijn er twaalfhonderd arbeidsmigranten, waarvan er 350 hier ook wonen.

Nijkerk is daarmee een werk- en een woongemeente met ingaande pendel die ongeveer net zo groot is als de uitgaande pendel. Ook het aantal banen en de omvang van de beroepsbevolking zijn ongeveer even groot. De gemeente Nijkerk kan dus in principe voorzien in de eigen werkgelegenheidsbehoefte (maar de regionale interactie is groot).

Grafiek 2: Procentueel aantal banen per SBI-sector per gebied in 2018 (Statistisch Zakboek Gelderland, 2019d).

Cluster van maakbedrijven

In de Nijkerkse economie zijn 'maakbedrijven' sterk vertegenwoordigd. Een deel daarvan is te vinden binnen het Food Production Cluster, de verzameling van bedrijven binnen de food, foodtechniek en foodlogistiek. In de totale Nijkerkse agrofoodsector komt dat neer op ongeveer 6.850 banen (3.200 food, 3.650 agro), weergegeven in de tabel op de volgende pagina. Dit is ongeveer een derde van het totaal aantal banen.

Naast de food- zijn ook de maakindustrie (machinebouw, metaal etc.) en de logistieke sector sterk vertegenwoordigd in Nijkerk. De maakindustrie is goed voor 18% van alle banen, de logistieke sector voor 15%. Deels worden deze banen ingevuld door werknemers van buiten de gemeente (inkomende pendel). Dat maakt dit cluster van maakbedrijven van belang voor de hele regio.

	Gemeente Nijkerk		Provincie Gelderland		Nederland	
	Absoluut	%	Absoluut	%	Absoluut	%
Food cluster	3.200	14,2%	53.590	5,3%	324.400	3,7%
Agro-complex	3.650	16,2%	83.790	8,3%	579.460	6,7%
Health	250	1,1%	18.000	1,8%	154.490	1,8%
Health/medisch cluster	1.460	6,5%	153.860	15,2%	1.085.310	12,5%
Maakindustrie	4.050	18,0%	112.010	11,1%	838.630	9,7%
Transport en Logistieke sector	3.470	15,4%	106.320	10,5%	975.580	11,3%
Vrijetijdseconomie	1.180	5,2%	65.320	6,5%	593.080	6,9%
Creatieve industrie	560	2,5%	32.400	3,2%	331.140	3,8%
EMT (Energie en Milieutechnologie)	1.010	4,5%	56.460	5,6%	422.380	4,9%
Totaal alle sectoren	22.500	100%	1.010.800	100%	8.651.830	100%

Tabel 1: Topsectoren abs. en proc. per regio in 2018 (Statistisch Zakboek Gelderland, 2019d).

Ontwikkeling per sector

Van 2010 tot 2019 groeide de werkgelegenheid van 20.120 tot 22.502 banen. Dat is een groei van 12%, met de sterkste spurt in de afgelopen twee jaar. Landelijk groeide het aantal banen in deze hele periode met niet meer dan 4%. Nijkerk deed het dus bovengemiddeld goed, maar in welke sectoren zat dan precies de groei?

Om deze vraag te beantwoorden voerden we een shift-share analyse uit. Deze analyse brengt in beeld welk deel van werkgelegenheidsgroei (of afname) we kunnen toewijzen aan nationale factoren (de sector deed het *landelijk* goed en hier ook) en welk deel aan lokale factoren (de sector deed het *hier* beter dan landelijk). Deze analyse helpt bij het identificeren welke sectoren hier beter presteren dan nationaal.

Nijkerkse 'maaksectoren' van food, agro, logistiek en ook de vrijetijdseconomie groeiden in de gemeente Nijkerk sterker dan landelijk, blijkt uit de analyse. Vooral in de maakindustrie is het verschil opvallend. Waar landelijk deze sector achterbleef bij de nationale groei, nam het aantal banen in de Nijkerkse maakindustrie juist *sterker* toe dan de nationale groei van de werkgelegenheid.

De uitkomst van de shift-share analyse is dat de economie van de gemeente Nijkerk de afgelopen jaren bovengemiddeld groeide, doordat Nijkerk nog beter werd in waar Nijkerk al goed in was: de maakbedrijvigheid van industrie, food en daaraan gerelateerde logistiek. Bovendien deden ook de overige sectoren deden het onze gemeente goed, zij het dat daarin het verschil met de nationale sectorale groei wat kleiner is.

Ruimte voor bedrijven

De uitgifte van bedrijfskavels heeft bijgedragen aan de economische ontwikkeling in de afgelopen jaren. Op het nieuwe bedrijventerrein De Flier is over 2018 en 2019 in

totaal ongeveer drieënhalve hectare uitgegeven. Ook bij het beleid waarin de gemeente kwaliteitseisen stelt ten aanzien van economische activiteit en uitstraling, is het gelukt om nieuwe bedrijven aan te trekken.

De detailhandel is belangrijk voor de Nijkerkse economie. Hier zien we dat het aantal winkelpanden in de afgelopen tien jaar met 20% is afgenomen en het winkelvloeroppervlak met 10% is teruggelopen. De leegstand ligt boven het landelijke gemiddelde. Dat geldt overigens voor veel winkelcentra van vergelijkbare omvang, die wat betreft niet-dagelijkse aankopen in toenemende mate concurreren met online-winkelen (en niet de aantrekkingskracht hebben van de grote steden). Dit is voor de gemeente reden geweest om de afgelopen jaren samen met ondernemers detailhandelsbeleid, centrumprojecten en citymarketing te ontwikkelen.

Ook de vrijetijdseconomie is een belangrijke, groeiende sector in de gemeente. Bewoners en toeristen genieten in hun vrijetijd van het aanbod van Nijkerk. Een gezonde vrijetijdseconomie draagt bij aan een fijne leefomgeving en een vitale lokale economie. In de gemeente nam de afgelopen jaren zowel het aantal overnachtingen, als de werkgelegenheid toe.

	Toer. overnachtingen	Overnachtingen waterfront	Toer. bestedingen*	Werkgelegenheid	
				Abs.	%
2016	149.092	527		1.020	5,0
2017	157.660	553		1.110	5,2
2018	175.423	767	6,6 mln.	1.180	5,2

*: Dit betreft de toeristische bestedingen in het centrum van Nijkerk en Hoevelaken. Cijfers van de horeca en uitgaven aan hotel/camping/bungalow zijn hier niet in opgenomen. De economische waarde van toerisme en recreatie is groter dan 6,6 mln., maar medio 2020 nog niet inzichtelijk. Bronnen: onderzoek consumentenbestedingen Regio Foodvalley 2018, GBLT, Provincie Gelderland; Bureau economisch onderzoek.

De inkomsten vanuit het toerisme bestaan volgens de meest recente cijfers uit lokale omzet (meer dan € 6 mln., excl. inkomsten horeca), toeristen- en forenzenbelasting (ongeveer € 280.000 toeristenbelasting in 2019 en € 25.000 forenzenbelasting), plus liggeld van de recreatievaart (ongeveer € 5.000).

Bij deze cijfers wordt opgemerkt dat de opbrengsten van de vrijetijdseconomie meer zijn dan dit. Het gaat ook om ambassadeurschap, een aantrekkelijke woon-, werk- en verblijfsomgeving, werkgelegenheid en het in stand kunnen houden van voorzieningen.

Conclusie

De gemeente Nijkerk heeft een gediversifieerde economie met daarin een sterke vertegenwoordiging van maakbedrijven. Deze diversiteit kan in economisch roerige tijden een voordeel blijken, omdat het de kwetsbaarheid van de economie vermindert.

Ook het grote aandeel food en foodgerelateerde bedrijvigheid kan nu een voordeel zijn, omdat de foodsector over het algemeen minder gevoelig is voor conjunctuur (hoewel dat per bedrijf natuurlijk wel verschilt en toeleveranciers aan de horeca het nu zwaar hebben).

Dat de Nijkerkse economie de afgelopen jaren harder groeide dan landelijk, is ook iets waar een bepaald vertrouwen aan zou kunnen worden ontleend. Het ondernemerschap en hard werken zit in de cultuur en getuige het aantrekken van nieuwe bedrijven is ook het vestigingsklimaat goed op orde (waarbij de gemeente natuurlijk altijd streeft naar verdere verbetering).

2 Bevolking en arbeidsmarkt

2.1 Bevolkingsgroei en -samenstelling

In Nijkerk wonen relatief veel grote en jonge gezinnen. De bevolking groeit iets harder dan de Nederlandse bevolking.

In de afgelopen vijf jaar (2015-2019) groeide de bevolking in Nijkerk met 4,8% tot 43.176 inwoners. Daarmee groeide de bevolking aanzienlijk harder dan het Nederlands gemiddelde (2,5%) in die periode.

Beroepsbevolking en huishoudens

Ook de beroepsbevolking (gedeelte van de bevolking in de werkzame leeftijd) groeide. Van de ruim 43.000 inwoners bestaat de beroepsbevolking uit ongeveer 23.000 inwoners. Ongeveer de helft daarvan is middelbaar opgeleid. Dat is meer dan regionaal en landelijk gemiddelde, waarbij overigens het aandeel Wo- en Hbo-ers binnen de beroepsbevolking de afgelopen jaren wel wat aan het toenemen is (meer hierover in paragraaf 2.3).

De huishoudens in de gemeente Nijkerk bestaan uit relatief grote(re) en jonge(re) gezinnen. Het aantal jongvolwassenen in de gemeente is lager dan landelijk gemiddeld. Een verklaring is dat jongeren vanuit Nijkerk wegtrekken naar de grote steden om te studeren.

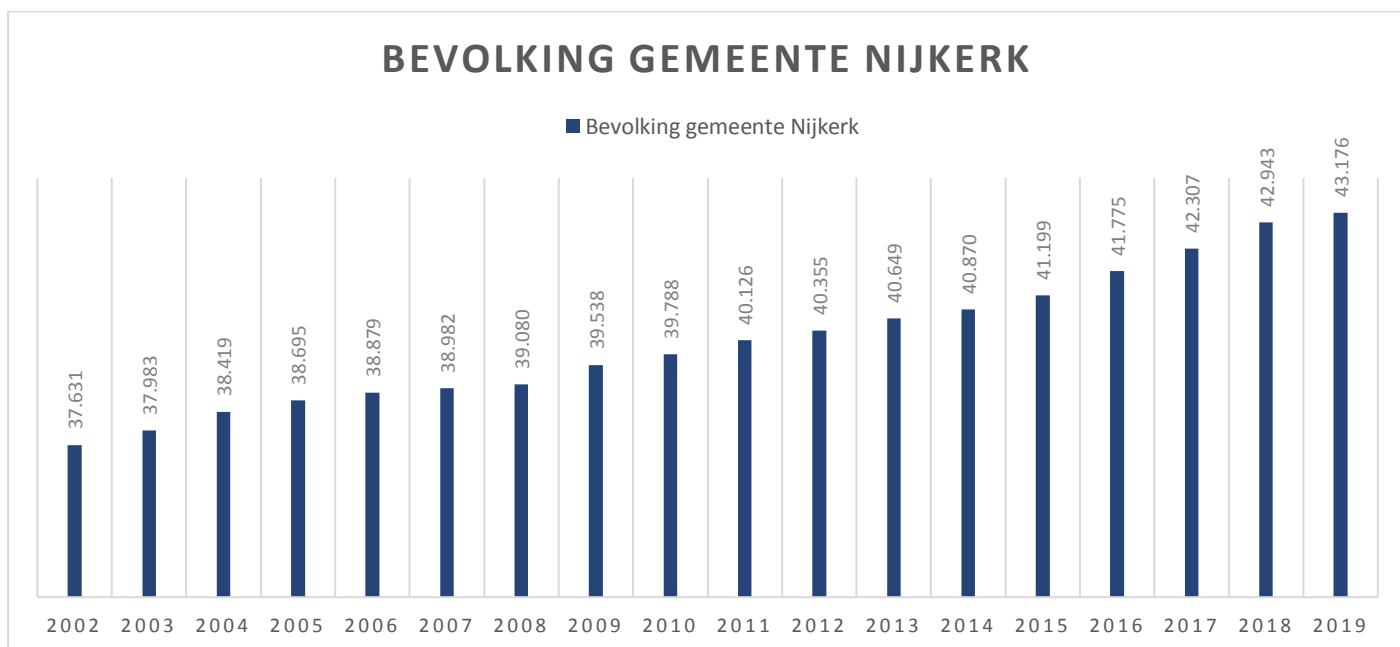
De huishoudens in de gemeente Nijkerk hebben gemiddeld een hoger inkomen dan in de rest van Nederland. Het aandeel huishoudens met een laag inkomen en huishoudens in de bijstand, ligt juist lager dan gemiddeld (meer hierover in paragraaf 2.2).

Arbeidsparticipatie en arbeidsmarkt

Positief is ook dat de arbeidsparticipatie de afgelopen jaren is toegenomen en het aantal WW-uitkeringen flink is gedaald. In 2019 resulteerde dat in een werkloosheidspercentage in Nijkerk van (ver) onder het landelijk gemiddelde.

Tegelijk met de gunstige economische ontwikkeling en de relatief welvarende bevolking, was de krapte op de arbeidsmarkt het afgelopen jaar groot. Het aantal openstaande vacatures nam steeds verder toe. Het bedrijfsleven bevestigde dat het moeilijk was om werknemers te vinden, vooral die met Mbo-opleiding.

Dat was voor de gemeente een van de redenen om in te zetten op verbetering van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, door samenwerking op dit onderwerp te stimuleren. Tijdens de huidige coronacrisis wordt dit alleen nog maar belangrijker, om banen waar mogelijk te behouden en waar nodig zo snel mogelijk van baan naar baan te kunnen gaan.

Grafiek 3: Bevolking van de gemeente Nijkerk per jaar (CBS, 2020b).

2.2 Inkomen

Huishoudens in Nijkerk zijn relatief welvarend en hebben een gemiddeld hoog besteedbaar en gestandaardiseerd inkomen

Het CBS publiceert over het inkomen per huishouden door middel van het *gemiddeld besteedbaar inkomen* en het *gemiddeld gestandaardiseerd inkomen*. Het gestandaardiseerd inkomen is het besteedbaar inkomen gecorrigeerd voor verschillen in grootte en samenstelling van het huishouden.

De onderstaande tabel laat zien dat het gestandaardiseerd inkomen per huishouden in de afgelopen vijf jaar is gestegen en dat dit hoger ligt dan landelijk gemiddeld.

Vorig jaar bedroeg de groei van het gestandaardiseerd inkomen 2,5% en dat was meer dan de inflatie. Ook als we kijken naar het aantal lage inkomens doet Nijkerk het goed (CBS, 2019d). Inwoners van de gemeente Nijkerk zijn relatief welvarend vergeleken met nationale gemiddelden.

		2014	2015	2016	2017	2018
Gemiddeld besteedbaar inkomen	Nederland	€ 39.000	€ 38.600	€ 40.200	€ 41.600	€ 42.100
	Nijkerk	€ 44.000	€ 43.500	€ 46.200	€ 47.300	€ 48.800
Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen	Nederland	€ 27.000	€ 27.300	€ 28.200	€ 29.200	€ 29.500
	Nijkerk	€ 29.900	€ 29.200	€ 30.900	€ 31.600	€ 32.400

Tabel 2: Gemiddeld besteedbaar en gestandaardiseerd inkomen 2014-2018 (CBS, 2019c).

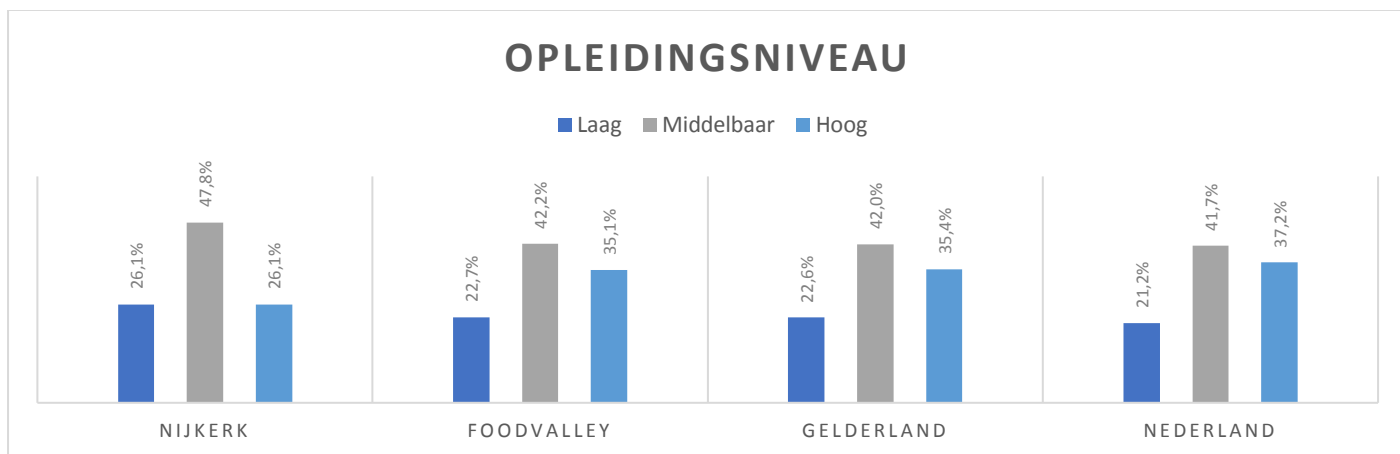
2.3 Opleidingsniveau

In de gemeente Nijkerk is de helft van de beroepsbevolking middelbaar opgeleid. Het aantal HBO- en WO-studenten neemt wel toe.

De gemeente Nijkerk heeft een hoger aandeel middelbaar opgeleiden dan de Regio Foodvalley, de provincie Gelderland en Nederland. Er zijn relatief veel laagopgeleiden en weinig hoogopgeleiden binnen de Nijkerkse beroepsbevolking.

Het aantal Hbo- en Wo-studenten dat in Nijkerk woont, neemt wel toe. De groei betrof 770-909 Hbo-studenten en 198-276 Wo-studenten.

Procentueel gezien ligt deze groei boven het landelijk gemiddelde. Het aantal Mbo-studenten is licht toegenomen van 1.244 naar 1.364 (CBS, 2019e).

Grafiek 4: Opleidingsniveau beroepsbevolking per regio in 2018 (Statistisch Zakboek Gelderland, 2019a).

2.4 Beroepsbevolking en werkloosheid

De beroepsbevolking groeide de afgelopen vijf jaar harder dan landelijk. De werkloosheid en het aantal WW-uitkeringen is bijna gehalveerd in vijf jaar tijd. Het aantal bijstands(gerelateerde) uitkeringen nam toe.

De beroepsbevolking is in de afgelopen jaren sneller gegroeid dan landelijk gemiddeld. Landelijk lag deze groei

op 2,8%, in Nijkerk op 6,9%. De totale beroepsbevolking omvat ongeveer 24.000 inwoners. Hiervan vallen 23.000 inwoners onder de werkzame beroepsbevolking en ongeveer 1.000 inwoners onder de werkloze beroepsbevolking.

Werkloosheid

De werkloosheid in Nijkerk bedraagt begin 2019 circa 2,5%. Tabel 3 op de volgende pagina laat zien dat de

afgelopen vijf jaar de werkloosheid steeds lager lag dan landelijk. De hoogste werkloosheid is er onder jongeren. Deze leeftijdscategorie kent in 2019 circa 5,8% werkloosheid. Ook dat ligt ruim onder het nationaal

gemiddelde (van 6,7%). De werkloosheid onder inwoners van middelbare leeftijd is procentueel het laagst (CBS, 2020a).

	2015	2016	2017	2018	2019
Totaal Nijkerk	4,8%	4,4%	3,5%	2,8%	2,5%
Totaal Nederland	6,9%	6,0%	4,9%	3,8%	3,4%

Tabel 3: Werkloosheid als percentage van de beroepsbevolking (CBS, 2020a).

De lage werkloosheid is terug te zien in het aantal Werkloosheidsuitkeringen (WW-uitkering). De WW is een tijdelijke uitkering om verlies aan inkomen tussen twee banen op te vangen. De WW-uitkeringen zijn in de afgelopen jaren afgenomen tot 450 uitkeringen in 2019.

Naast een daling van het aantal WW-uitkeringen en een daling van de werkloosheid is de netto participatiegraad toegenomen.

De netto participatiegraad is het aandeel van de beroepsbevolking dat daadwerkelijk werkt.

Het verschil tussen de bruto en de netto participatiegraad is de werkloosheid. Onderstaande tabel laat zien dat de netto participatiegraad is gestegen naar 71,4%, dit ligt hoger dan het landelijk gemiddelde. Hieruit concluderen we dat steeds meer inwoners in Nijkerk in de afgelopen jaren zijn gaan meedoen op de arbeidsmarkt.

	2015	2016	2017	2018	2019
Netto arbeidsparticipatie Nijkerk	69,5%	69,1%	70,4%	71,2%	71,4%
Netto arbeidsparticipatie Nederland	65,4%	65,8%	66,7%	67,8%	68,8%

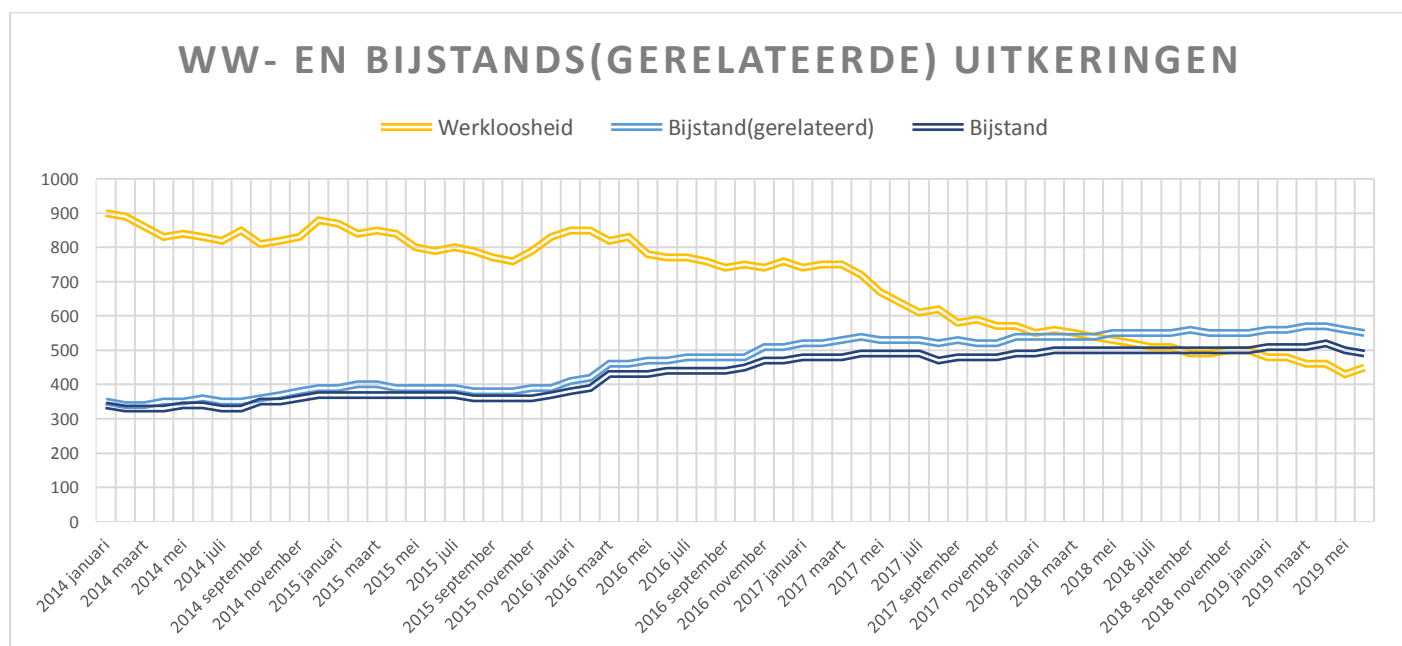
Tabel 4: Bruto en netto arbeidsparticipatie Nijkerk en Nederland 2015-2019 (CBS, 2020a).

Bijstand

Als een inwoner niet in aanmerking komt voor een WW-uitkering, of de termijn is verstreken, kan deze worden doorverwezen naar een bijstandsuitkering. Het aantal bijstandsuitkeringen is in de afgelopen jaren licht gestegen tot 490. Verklaringen voor de toename zijn autonome ontwikkelingen en de invoering van de Participatiewet in 2015. Door deze invoering zijn de criteria om in aanmerking

voor een bijstandsuitkering te komen veranderd, hetgeen resulteerde in een statische toename van het aantal ontvangers van bijstandsuitkeringen.

Het aantal inwoners met een bijstandsuitkering gemeten per 1.000 inwoners van 18 jaar of ouder bedraagt in Nijkerk 18,4. Dit lag in 2019 aanzienlijk lager dan het landelijk gemiddelde van 38,2. (WSJG, 2019).

Grafiek 5: Ontvangers ww-, bijstand- en bijstandsgelateerde uitkering gemeente Nijkerk (CBS, 2020c).

3 Monitoring impact coronacrisis

De coronacrisis raakt het functioneren van bedrijven en daarmee de economische ontwikkeling van de gemeente Nijkerk. Het liefst zouden we de precieze situatie op dit moment in beeld brengen om de effecten van de coronacrisis inzichtelijk te maken. Maar dat kan slechts beperkt, omdat er in gerapporteerde cijfers over aantallen banen en vestigingen een bepaalde vertraging zit.

We updaten de cijfers uit de vorige hoofdstukken van deze monitor daarom wanneer mogelijk. Daarnaast schetsten we een beeld van de huidige situatie op basis van de mate waarin een beroep is gedaan op de coronaregelingen uit het nationale steunpakket, die deels ook de gemeente worden verwerkt.

3.1 Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO)

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) is in het leven geroepen om zelfstandigen inkomensondersteuning te bieden, zodat ze in hun levensonderhoud kunnen voorzien.

De uitkering voor levensonderhoud (max. 1.500 euro netto per maand) vult het inkomen voor maximaal 3 maanden aan tot het sociaal minimum. Een belangrijke voorwaarde hierbij is dat het totale inkomen als gevolg van de coronacrisis onder het bijstandsniveau is gekomen. Op een lening voor bedrijfskapitaal kunnen zelfstandige een beroep doen om liquiditeitsproblemen op te lossen.

Aanvragen worden gedaan via de woongemeente. De stand van zaken van de Tozo-regeling is nu:

Aanvragen levensonderhoud Tozo

- Afgehandeld 554
- In behandeling 1
- Nog te doen 1
- Totaal 556

Aanvragen bedrijfskapitaal Tozo

- Afgehandeld 21
- In behandeling 1
- Nog te doen -
- Totaal 22

3.2 Tegemoetkoming ondernemers getroffen sectoren (TOGS)

De TOGS is speciaal voor ondernemers in sectoren die direct getroffen zijn door de kabinetsmaatregelen om het coronavirus in te dammen. Voldoet een bedrijf aan de voorwaarden, dan krijgt het eenmalig 4.000 euro, belastingvrij en naar eigen inzicht te besteden.

Aanvragen worden gedaan via de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). De stand van zaken van de TOGS-regeling is nu

- Aantal aanvragen ingediend: 413
- Aantal aanvragen toegekend: 398

De verdeling over sectoren ziet er op dit moment als volgt uit. Vanwege AVG kan RVO alleen de vijf meest voorkomen sectoren laten zien:

Sector	Aantal aanvragen ingediend	Aantal aanvragen toegekend
Haarverzorging	30	30
Restaurants	26	26
Schoonheidsverzorging/pedi-/manicures	24	23
Fastfoodrest, cafet, ijssal, eetkr e.d.	20	19
Overige paramedische praktijken	12	12

Binnenkort verschijnt een kaart op basis waarvan een vergelijking met andere gemeenten kan worden gemaakt. Zo gauw deze beschikbaar is, wordt deze opgenomen in de monitor.

3.3 NOW: tegemoetkoming in loonkosten

Met de Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW) wil de rijksoverheid voorkomen dat werknemers hun baan en inkomen kwijtraken door de coronacrisis.

Werkgevers die structureel omzetverlies hebben en voldoen aan de voorwaarden, kunnen met de NOW een tegemoetkoming in de loonkosten krijgen. Doel is zoveel mogelijk werknemers aan het werk houden. Ook oproepkrachten, uitzendwerkers en payrollmedewerkers vallen onder de NOW. Deze regeling is voor ondernemers met personeel die verwachten dat ze minimaal 20% minder omzet draaien over een periode van 3 maanden.

Het UWV voert de regeling uit. Aan het in beeld brengen van de situatie in de gemeente Nijkerk op dit moment, wordt nog gewerkt. Zo gauw dit beeld er is, wordt dit opgenomen in deze monitor.

Bronnen, data en literatuur

- Bureau Louter (2020), Ranglijst sterkste MKB-gemeente 2019.
<https://www.bureauulouter.nl/>. Geraadpleegd op 06-03-2020.
- CBS (2018a), Banen van werknemers naar woon- en werkregio.
<http://opendata.cbs.nl/>. Geraadpleegd op 12-02-2020.
- CBS (2018b), Regionale prognose 2017-2040; bevolking, intervallen, regio-indeling 2015. <http://opendata.cbs.nl/>. Geraadpleegd op 12-02-2020.
- CBS (2019a), Arbeidsdeelname; regionale indeling 2018.
<http://opendata.cbs.nl/>. Geraadpleegd op 12-02-2020.
- CBS (2019b), Bevolking op 1 januari en gemiddeld; geslacht, leeftijd en regio. <http://opendata.cbs.nl/>. Geraadpleegd op 12-02-2020.
- CBS (2019c), Inkomen van huishoudens; huishoudenskenmerken, regio (indeling 2019). <http://opendata.cbs.nl/>. Geraadpleegd op 12-02-2020.
- CBS (2019d), Laag en langdurig laag inkomen; huishoudenskenmerken, regio (indeling 2019).
<http://opendata.cbs.nl/>. Geraadpleegd op 24-02-2020.
- CBS (2019e), Leerlingen, deelnemers en studenten; onderwijssoort, woonregio. <http://opendata.cbs.nl/>. Geraadpleegd op 03-03-2020.
- CBS (2020a), Arbeidsdeelname; regionale indeling 2019.
<http://opendata.cbs.nl/>. Geraadpleegd op 13-02-2020.
- CBS (2020b), Bevolkingsontwikkeling; regio per maand.
<http://opendata.cbs.nl/>. Geraadpleegd op 12-02-2020.
- CBS (2020c), Personen met een uitkering; soort uitkering, wijken en buurten 2019. <http://opendata.cbs.nl/>. Geraadpleegd op 12-02-2020.
- De Stentor (2019), Alarm om 'verdozing' van het Nederlandse landschap: er komt per dag dik 8 hectare bij.
<https://www.destentor.nl/bronckhorst/alarm-om-verdozing-van-het-nederlandse-landschap-er-komt-per-dag-dik-8-hectare-bij~ao32b1e9/>. Geraadpleegd op 17-02-2020.
- Gemeente Nijkerk (2018), Uitvoeringsprogramma coalitieakkoord 2019-2022.
<https://www.nijkerk.eu/document.php?m=25&fileid=52066&f=5a2foaocob1637c24ee75978f744b3a&attachment=0>
Geraadpleegd op 17-02-2020.
- Gemeente Nijkerk (2019), Detailhandelsstructuurvisie 2019-2025.
<https://www.nijkerk.eu/document.php?m=25&fileid=55378&f=7a15d62252d5ecfd75baeed7d8032605&attachment=0&c=26588> Geraadpleegd op 17-02-2020.
- Inspectie van het onderwijs. (2019). De Staat van het onderwijs 2019.
<https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/rapporten/2019/04/10/rapport-de-staat-van-het-onderwijs-2019>. Geraadpleegd op 14-02-2020.
- Locatus (2018), Detailhandelsaanbod en leegstand Regio Foodvalley.
- PBL & CBS (2019), PBL/CBS Regionale bevolkings- en huishoudensprognose 2019-2050.
<https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl2019-pbl-cbs-regionale-bev-en-hhprognose-2019-2050-belangrijkste-uitkomsten-3812.pdf>. Geraadpleegd op 12-02-2020.
- Regio Foodvalley (2019a), Actualisering PDV-beleid Regio Foodvalley 2020-2025.
- Regio Foodvalley (2019b), Kantorenvisie Foodvalley 2019-2027.
- Statistisch Zakboek Gelderland (2019a), Beroepsbevolking naar opleidingsniveau.
<https:// gelderland.databank.nl/jive/?report=economie>
Geraadpleegd op 12-02-2020.
- Statistisch Zakboek Gelderland (2019b), Studenten.
<https:// gelderland.databank.nl/jive/?report=economie>
Geraadpleegd op 12-02-2020.
- Statistisch Zakboek Gelderland (2019c), Vestigingen per SBI sectie. <https:// gelderland.databank.nl/jive/?report=economie>
Geraadpleegd op 12-02-2020.
- Statistisch Zakboek Gelderland (2019d), Werkgelegenheidsontwikkeling gemeente Nijkerk, absoluut en in procenten 2009-2018; alle banen inclusief uitzendkrachten.
<https:// gelderland.databank.nl/jive/?report=economie>
Geraadpleegd op 12-02-2020.
- TNO (2019), Verkenning werkgelegenheidseffecten van klimaatmaatregelen (P10369).
<http://publications.tno.nl/publication/34627734/KBGZLx/TNO-2019-P10369.pdf>. Geraadpleegd op 14-02-2020.
- Volkskrant (2018), De verdozing van het Nederlandse landschap.
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/de-verdozing-van-het-nederlandse-landschap~bd28556f/>. Geraadpleegd op 17-02-2020.
- WSJG (2019), Bedrijvigheid en economie.
<https://www.waarstaategemeente.nl/dashboard/bedrijvigheid-en-economie>. Geraadpleegd op 13-02-2020.
- WSJG (2019), Werk en inkomen.
<https://www.waarstaategemeente.nl/dashboard/Werk-en-inkomen>. Geraadpleegd op 13-02-2020.